

Wees eerlijk, lichaam leeft bij orgaandonatie

De beslissing over orgaandonatie hoort alleen te liggen bij de donor zelf, stelt **Ger Lodewick**. En de donor moet weten dat zijn lichaam nog leeft als de organen er uit worden gehaald.

Govert den Hartogh kopieert in een opiniestuk in *Trouw* van 28 november zonder enige reflectie de misleidende

term 'stoffelijk overschot' uit de wet op de orgaandonatie. 'Na je dood heb je niets meer aan je organen', meent Den Hartogh. Als het zo simpel ligt, waarom halen we dan niet veel meer organen uit stoffelijke overschotten? Om de simpele reden dat een orgaandonor geen stoffelijk overschot is.

Den Hartogh zwijgt wijselijk over de grondslag van postmortale orgaandonatie: de hersendood. Iemand's hersenen zijn zwaar beschadigd, terwijl zijn lichaam nog uitstekend functioneert. Dit kan maanden worden volgehouden. Een hersendode leeft en in mijn boek 'Wat je over orgaandonatie zou moeten weten' beschrijf ik twintig tekenen van leven die laten zien dat er geen sprake is van een stoffelijk overschot. Ik noem hier de meest in het oog springende: de lichaamstemperatuur is normaal; het hart klopt en stuwt het bloed door het lichaam; de patiënt wordt gevoed; hij kan hoge koorts ontwikkelen; hij krijgt medicijnen toegediend; wonden genezen; hersendode zwangere vrouwen brengen zelfs na drie maanden nog een levend kind ter wereld; wanneer de uitname-operatie begint, stijgen hartslag en bloeddruk significant. Als je een werkelijk stoffelijk overschot uit het mortuarium haalt en je gaat het beademen, gebeurt er niets en gaat het hart echt niet meer kloppen.

Onethisch en immoreel

Verskillende specialisten beamen dit en wijzen de hersendood af. De Duitse transplantatiechirurg Rudolf Pichlmayer schreef aan een oudervereniging van donorkinderen: 'Als we de samenleving werkelijk volledig zouden voorlichten over orgaantransplantatie, krijgen we geen orga-

In Naarden staat sinds 2011 het Nationaal Donormonument. FOTO GOOS VAN DER VEEN, HH

nen meer.' De term stoffelijk overschot is misleidend. Het is prima om orgaandonatie wettelijk mogelijk te maken, maar geef dan de volledige informatie die nodig is om een afgewogen keuze te maken. De voorgestelde wet van D66 is in strijd hiermee. Zelfs de huidige wet geeft die informatie niet.

Het is niet te verdedigen dat een stervende mens wordt gedegradeerd tot een stoffelijk overschot en dat hierop de kreet 'Wie zwijgt stemt toe' wordt losgelaten, zoals Den Hartogh, D66 en anderen doen. Niet geïnformeerde mensen weten niet waarvoor ze kiezen, evenmin als hun

familie die met de donatievraag wordt geconfronteerd. Compassie met een mens die aan orgaanfalen lijdt, is begrijpelijk. Maar het ontbreken van compassie met een mens die aan het sterven is en die vroegtijdig dood wordt verklaard om zijn organen te kunnen gebruiken, is onethisch en immoreel.

Een wet op orgaandonatie is slechts te verantwoorden als deze volledige informatie garandeert, zodat iedereen kan weten dat je organen worden weggenomen terwijl je nog leeft. In zo'n nieuwe wet dient de beslissing over orgaandonatie alleen te liggen bij het individu zelf. Enkel het

individu heeft het onvervreembare recht te beslissen.

Het registratiesysteem kan dan flink vereenvoudigd worden: alleen diegenen die persoonlijk toestemming hebben gegeven, worden erin opgenomen. We hoeven immers niet te weten wie niet wil. We hoeven dan ook de familie niet meer lastig te vallen met de vraag of iemand die niet geregistreerd staat donor mag zijn. Dit recht heeft de familie niet en de overheid evenmin. Er is geen morele plicht om hardhandig in je eigen stervensproces in te laten grijpen en dit ondergeschikt te maken aan dat van iemand anders.

Ger Lodewick

auteur van 'Wat je over orgaandonatie zou moeten weten', ambassadeur orgaandonatie, Stichting De Vrije Mare

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteuren.

Het salafisme als stroming verbieden is overbodig en onzuiver

De rechter oordeelt over gedragingen, en niet over overtuigingen

De Tweede Kamer wil dat de regering gaat onderzoeken of een religieuze stroming binnen de islam verboden moet worden – of althans organisaties die behoren tot deze stroming, het salafisme. Dat is een overbodige en onzuivere benadering, die de justitiële bestrijding van het terrorisme verplaatst van (potentiële) criminele daden naar het gedachtengoed van een onduidelijk gedefinieerde groep. Dat de Kamer, in dit geval aangevoerd door PvdA en VVD, zoekt naar wegen om gewelddadige varianten van de islam aan te pakken, is op zichzelf een goede

zaak, zeker na de aanslagen in Parijs. Maar we weten ook uit de recente geschiedenis van de strijd tegen het terrorisme dat het gevaar van een overreactie niet denkbeeldig is. Het idee het salafisme onwettig te verklaren behoort tot die categorie. Aan de uiterst rechtse zijde van de Nederlandse politiek zou men het liefst de islam als zodanig verbieden, wat indruist tegen de grondwettelijke vrijheid van godsdienst en daarom – gelukkig – niet zomaar te realiseren is. Dat betekent niet dat een beroep op een godsdienst een vrijbrief is voor welk crimineel handelen dan ook, maar de rechter velst een oordeel over gedragingen, niet

over overtuigingen, hoe verderfelijker die ook mogen zijn. Het salafisme is daarbij minder eenduidig dan PvdA en VVD veronderstellen; onder deze aanhangers van een zo 'zuiver' mogelijke islam bestaan nogal wat verschillen. Democratisch-gezind zijn ze zelden, maar terwijl sommigen de wereld via terreur naar hun 'paradijs' willen bombarderen, zijn anderen a-politiek en volledig gericht op een persoonlijk religieus leven. Dit onderscheid vormde de basis van een rapport uit september van de inlichtingendienst AIVD en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV), waarvan de conclusie

door minister Asscher als volgt werd samengevat: salafisme staat 'geenszins gelijk aan gewelddadig extremisme of jihadisme'. Daarmee wordt niets goedgepraat: het salafisme is verontrustend en kan zeer gevaarlijk zijn. Laat de inlichtingendiensten, justitie en politie dus alles doen wat wettelijk mogelijk is om misdaden in naam van het salafisme te voorkomen, te bestrijden en te bestraffen. Die mogelijkheden zijn er, tot het opschorten van grondrechten aan toe. Maar hou daarbij wel de principes van de rechtsstaat overeind en straf alleen degene die zich schuldig maakt aan het overtreden van de wet.